

ADRODDIAD I GYD-BWYLLGOR CORFFOREDIG Y GOGLEDD

19 Medi, 2025

TEITL: Cytundeb Cyflawni'r Cynllun Datblygu Strategol

AWDUR: Alwen Williams, Prif Weithredwr
Andy Roberts, Swyddog Cynllunio Strategol Rhanbarthol

1. PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1.1. Mae'r adroddiad hwn yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig (CBC) yn dilyn ymarfer ymgynghori a gynhaliwyd ar gyfer y Cytundeb Cyflawni (CC) i'r Cynllun Datblygu Strategol (CDS) i ogledd Cymru. Mae'n tynnu sylw at y broses ymgynghori a ddilynwyd, unrhyw sylwadau a dderbyniwyd (ar adeg ysgrifennu'r adroddiad) a'r camau nesaf sy'n gysylltiedig â chyflwyno'r Cytundeb Cyflawni i Lywodraeth Cymru.

2. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

- 2.1. Ystyried y Cytundeb Cyflawni drafft yn dilyn ymgynghori (**Atodiad 2**), a'i gymeradwyo fel y Cytundeb Cyflawni Drafft, , gan gynnwys y newidiadau a ddangosir yn yr adroddiad ymgynghori (**Atodiad 1**), , yn barod i'w gyflwyno i Lywodraeth Cymru, yn amodol i benderfynu ar y cyllid ar gyfer y CDS.

3. Y RHESWM AM Y PENDERFYNIAD

- 3.1. Y Cyd-bwyllgor Corfforedig sydd yn gyfrifol am gymeradwyo a chyflwyno'r Cytundeb Cyflawni drafft.

4. CEFNDIR AC YSTYRIAETHAU PERTHNASOL

- 4.1. Ystyriodd aelodau'r Cyd-bwyllgor Corfforedig Gytundeb Cyflawni drafft y CDS yn ei gyfarfod a gynhaliwyd ar ddydd Gwener, 18 Gorffennaf, 2025. Cafodd yr Aelodau wybodaeth ar gynnwys y Cytundeb Cyflawni drafft at ddibenion ei gyhoeddi i gynnal ymgynghoriad arno, yn unol â gofynion rheoliadau'r CDS. Cynghorwyd yr aelodau hefyd ar y sefyllfa ariannu gyda'r CDS a gofynnwyd am ragor o wybodaeth am yr opsiynau sydd ar gael i ariannu'r CDS yn llawn. Mae'r adborth o'r ymgynghoriad wedi'i gasglu ynghyd a daethpwyd ag o i'r cyfarfod hwn i'w ystyried yn ffurfiol. Mae'r sefyllfa ynglŷn â chyllid a'r opsiynau yn destun papur ar wahân a gyflwynwyd i'r cyfarfod hwn.
- 4.2. Ystyriwyd y Cytundeb Cyflawni drafft a'r camau gweithdrefnol ar gyfer ymgynghori (nad yw'n statudol) gan y CBC yn ei gyfarfod ar 18 Gorffennaf, 2025 - [dolen i'r adroddiad](#).

- 4.3. Dechreuodd y broses ymgynghori yn dilyn cyfarfod y CBC ar ddydd Gwener, 18 Gorffennaf ac roedd y cyfnod hwn yn parhau tan ddydd Gwener, 29 Awst, 2025. Roedd hyn yn caniatáu cyfnod o chwe wythnos ar gyfer ymgynghori. Cyhoeddwyd y ddogfen ar wefan Uchelgais Gogledd Cymru, ynghyd â gwybodaeth gyd-destunol am bwrpas y ddogfen a sut i wneud sylwadau arni. [Uchelgais Gogledd Cymru | Cynllunio Strategol](#). Cafodd yr ymgynghoriad hefyd ei hyrwyddo ar y cyfryngau cymdeithasol.
- 4.4. Mae Rheoliadau'r CDS yn nodi mathau o randdeiliaid y dylai'r CBC geisio ymgysylltu â nhw fel rhan o'r broses CDS gaiff eu diffinio fel naill ai 'Ymgynghoreion Penodol' neu 'Ymgynghoreion Cyffredinol'. O ran Ymgynghoreion Penodol, mae'r rheoliadau'n rhagnodol o ran pwy ddylai'r rhain gynnwys ac fe luniwyd rhestr gyswllt sy'n cynnwys pawb y cyfeirir atynt yn y Rheoliadau, a chyrrff ychwanegol y teimlwyd sy'n berthnasol i'w cynnwys. Mae'r Ymgynghoreion Penodol yn cynnwys pob Aelod o Awdurdodau Lleol cyfansoddol y CBC, yr holl Gynghorau Tref a Chymuned yn ardal y CBC, ymgymerwyr statudol fel cwmnïau Dŵr a Phŵer, Cyfoeth Naturiol Cymru, adrannau'r Llywodraeth a swyddogion Awdurdodau Lleol. Mae'r grŵp hwn wedi'i ymestyn i ymgorffori Aelodau o'r Senedd ac Aelodau Seneddol, ac ystod o gydweithwyr corfforaethol allweddol y mae'r CBC eisoes yn ymgysylltu â nhw.
- 4.5. Mae rheoliadau'r CDS yn llawer llai rhagnodol mewn perthynas ag Ymgynghoreion Cyffredinol, gan gyfeirio yn unig at gategoriâu o ymgynghoreion y dylai'r CBC geisio ymgysylltu â nhw. Mae'r rhain yn cynnwys grwpiau sy'n darparu gwasanaethau gwirfoddol i gymunedau, grwpiau crefyddol amrywiol, grwpiau y mae eu prif swyddogaeth yn ymwneud ag iaith a diwylliant, grwpiau busnes, a'r rhai sy'n ymwneud ag adeiladu a datblygu. Lluniwyd rhestr gynhwysfawr o gysylltiadau o'r rhestrau a ddefnyddiwyd eisoes gan Awdurdodau Lleol Gogledd Cymru fel rhan o'u prosesau Cynllun Datblygu Lleol, a dyma a ffurfiodd y sail i'r e-bost cynhwysfawr a anfonwyd ar y 18 Gorffennaf i godi ymwybyddiaeth am broses y SDP, y Cytundeb Cyflawni ac i roi cyfle i fod yn rhan o gamau dilynol proses y CDS.
- 4.6. Roedd cyfle hefyd i unrhyw aelod o'r cyhoedd wneud sylwadau ar y Cytundeb Cyflawni, ac fe wnaed hyn yn glir fel rhan o'r wybodaeth a ddarparwyd ar y wefan. Yn amlwg, wrth i'r CDS fynd rhagddo, bydd ymgynghoriadau cyhoeddus penodol yn cael eu cynnal ar gamau allweddol yn y broses, fel y Strategaeth a Ffafrir a'r CDS wedi'i Adneuo.

5. CANLYNIADAU'R YMGYNGHORIAD

- 5.1. O ystyried natur weithdrefnol y ddogfen Cytundeb Cyflawni, ni ragwelwyd y byddai ymateb sylweddol, o ran nifer y sylwadau a dyma'r profiad cyson gydag awdurdodau lleol pan fyddant wedi cyhoeddi eu Cytundebau Cyflawni CDLI. Wedi dweud hynny, mae'n bwysig bod y CBC yn agored o'r cychwyn cyntaf wrth baratoi'r CDS a rhan bwysig o'r ymgynghoriad hwn yw codi ymwybyddiaeth bod y CBC wedi dechrau'r broses CDS, a bod cyfle i ystod eang o randdeiliaid fod yn rhan o'r broses wrth iddi fynd rhagddi.
- 5.2. Caiff hyn ei adlewyrchu yn yr ymatebion a dderbyniwyd, gydag 17 ymatebion manwl wedi'u derbyn gan gynrychiolwyr gwahanol, ac mae'r rhain yn cael eu dangos yn **Atodiad 1** ynghyd â'r ymatebion i'r sylwadau hynny. Nid oedd y sylwadau hyn yn ceisio diwygio'r CC ond roeddent eisiau eglurhad ar rai pwyntiau allweddol. I grynhoi, codwyd yr isod gan y rhanddeiliaid:
- A oes digon o amser wedi ei ganiatáu ar gyfer yr ymarferion ymgynghori yn rhaglen y CDS?
- Ymateb - Mae'r rhaglen CDS wedi caniatáu cyfnod ymgynghori statudol penodol o chwe wythnos, er hynny os yw'r Aelodau yn ystyried y dylid darparu mwy o amser yna mae hyblygrwydd i gynyddu hyn i wyth wythnos.

- Pa ystyriaeth fydd y CDS yn ei roi i'r Adroddiad Cymunedau Cymreig a'r iaith Gymraeg-Ymateb - y gofynion i ystyried yr effaith ar y Gymraeg yr un fath ag ar gyfer y Cynlluniau Datblygu Lleol. Roedd hyn yn cynnwys ystyried yr effaith ar y Gymraeg fel rhan o Asesiad Effaith Integredig ehangach i sicrhau bod y cynllun mor gynaliadwy â phosib, ac yn unol ag amcanion Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.
- Dylai'r CDS sicrhau fod ystyriaeth briodol yn cael ei rhoi i'r amgylchedd hanesyddol - Ymateb - Bydd y CDS yn ymgynghori gyda Heneb ac yn defnyddio ffynonellau fel y Cofnod Amgylchedd Hanesyddol (HER) wrth roi'r dystiolaeth at ei gilydd a bydd hyn yn llywio'r datblygiad polisi.
- Cyfeiriodd rhai rhanddeiliaid at natur uchelgeisiol yr amserlen i lunio cynllun - Ymateb - Mae'r amserlen a gynigir i'r CDS yn unol â'r targed pum mlynedd a nodir yng Nghannllaw y CDS ac mae modd ei gyflawni ar yr amod bod yr adnoddau angenrheidiol ar gael.
- Mae rhai rhanddeiliaid wedi holi sut bydd y CDS yn cael ei ariannu - Mae hi i'w fyny i'r CBC i ddyrannu cyllideb digonol ac adnoddau staff i gwrdd â'r costau a amcangyfrifir fel a welir yng Nghyllideb Rhaglen y CDS. Rhaid i'r CBC benderfynu sut mae'n bwriadu gosod cyllideb addas ar gyfer y CDS ac wedi ei gynnwys yn hyn mae'r cyfraniad y dylai bob awdurdod lleol ei wneud.

5.3. Bu lefel sylweddol o gydnabyddiaeth o'r cyswllt y mae'r CBC wedi'i wneud â rhanddeiliaid cyffredinol gan hyrwyddo'r cyfle i fod yn rhan o'r broses CDS, ac mae'r rhain i gyd wedi bod yn gadarnhaol gan ddiolch i'r CBC am y cyfle. Mae hefyd wedi helpu i egluro a diweddarau manylion cyswllt o'r rhestrau a ddarparwyd gan yr Awdurdodau Lleol, rhai ohonynt yn dyddio'n ôl sawl blwyddyn erbyn hyn. Bydd hyn yn helpu i resymoli'r rhestrau cyswllt yn gyffredinol ar ôl cwblhau'r Cytundeb Cyflawni a'i baratoi i'w gyflwyno i Lywodraeth Cymru.

5.4 Nid oedd angen diwygio'r Cytundeb Cyflawni'n sylweddol ar ôl ystyried yr ymatebion, ac mae'r newidiadau cynigiwyd yn gymharol fach, fel y dangosir yng ngholofn olaf **Atodiad 1**. Darperir copi diwygiedig o'r Cytundeb Cyflawni yn **Atodiad 2** sy'n ymgorffori'r newidiadau. Bu'r Is-bwyllgor Cynllunio Strategol ystyried yr adroddiad ymgynghori yn ei gyfarfod a gynhaliwyd ar 4ydd o Fedi, 2025 a phenderfynodd argymhell y Cyd-bwyllgor Corfforedig i gymeradwyo'r Cytundeb Cyflawni, yn amodol ar ystyriaeth cyllid yr CDS (adroddiad ar wahân). Wrth wneud hynny, mynegwyd pryderon cyson mewn perthynas â chyllid yr CDS a'r effaith posibl y gallai gael ar gyllidebau Awdurdodau Lleol.

6. CAMAU NESAF

6.1. Ar ôl ystyried canlyniad yr ymgynghoriad ar y Cytundeb Cyflawni, gofynnir i Gyd-bwyllgor Corfforedig y Gogledd i gymeradwyo y Cytundeb Cyflawni yn ffurfiol ac ar sail hyn bydd y Pwyllgor yn llunio ei Gynllun Datblygu Strategol. Bydd y gallu wedyn i gyflwyno y Cytundeb Cyflawni yn ffurfiol i Lywodraeth Cymru i'w gymeradwyo yn amodol i'r Pwyllgor gan ymrwymo i ddyrannu cyllideb ddigonol ac adnoddau staff i gwrdd â'r costau a amcangyfrifir fel a welir yng Nghyllideb Rhaglen y CDS. (gweler yr adroddiad ar wahân ar yr agenda yma).

7. GOBLYGIADAU ARIANNOL

7.1. Bydd y costau'n cael eu tynnu o gyllidebau presennol CBC y Gogledd gyda'r gefnogaeth angenrheidiol gan dimau Cyfreithiol a Chyllid y CBC. Bydd y CBC hefyd yn ceisio sicrhau cymorth ariannol pellach gan Lywodraeth Cymru. O ran cyllideb bresennol y CBC ar gyfer 2025-26 sy'n ymwneud â'r CDS, byddai angen cynyddu'r gyllideb hon 50% o'r lefel bresennol bob blwyddyn, dros gyfnod cynhyrchu'r cynllun sef 2026-2031, i gwrdd â chostau llawn y CDS. Mae asesiad manylach yn rhan o adroddiad pellach ar yr agenda yma.

8. GOBLYGIADAU CYFREITHIOL

- 8.1. Mae gan y Cyd-bwyllgor Corfforedig ddyletswydd statudol i baratoi Cynllun Datblygu Strategol o dan Ddeddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 (fel y'i diwygiwyd). Mae'r gofynion a'r camau penodol i gynhyrchu Cynllun Datblygu Strategol wedi'u nodi yn Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Cynllun Datblygu Strategol) (Cymru) 2021.

ATODIADAU:

Atodiad 1: Sylwadau ac Ymatebion Penodol

Atodiad 2: Cytundeb Cyflawni Drafft

YMATEB Y SWYDDOGION STATUDOL:

i. **Swyddog Monitro:**

"Mae cyfres o benderfyniadau allweddol sy'n arwain yn y pendraw at fabwysiadu Cynllun Datblygu Strategol. Er ei bod yn ddogfen dechnegol bydd cymeradwyo'r Cytundeb Cyflawni i'w gyflwyno i Lywodraeth Cymru yn benderfyniad sylweddol. Mae'n nodi'r broses arfaethedig ac ymrwymiad y CBC i gyflawni'r cynllun. Mae'r argymhelliad yn tynnu sylw at y mater o ariannu proses y Cynllun a'r angen i'r CBC sicrhau penderfyniad ar y mater yma fel rhagamod i gyflwyno'r Cytundeb i Lywodraeth Cymru. Mae'r adroddiad cysylltiedig ar gyllid yn nodi'r materion allweddol sydd dal heb eu penderfynu a bydd angen i'r CBC eu hystyried fel rhan o'i sefyllfa gyffredinol ar y gyllideb ac ymgysylltu gyda Llywodraeth Cymru."

ii. **Swyddog Cyllid Statudol:**

"Mae cyflwyno'r Cytundeb Cyflawni yn gam allweddol yn natblygiad y Cynllun Datblygu Strategol.

Bydd yr Aelodau yn nodi fod ariannu'r CDS yn eitem ar wahân ar agenda y cyfarfod hwn. Fel y nodwyd yn yr adroddiad, mae cyllideb yn ei lle i ariannu'r gwaith yma yn 2025/26, a bydd angen cymeradwyo'r gyllideb am 2026/27 cyn diwedd mis Ionawr 2026."